Nieuw Nederlands (5e editie)
4/5 havo – 5/6 vwo

Katern Argumentatieve vaardigheden
(aangepast aan het examen Nederlands 2017)

Eindredactie:
Willem Steenbergen

Auteurs:
Hans Frank
(Margreet Kooiman)
(Willem Steenbergen)

Argumenten moet je niet tellen, maar wegen.

Marcus Tullius Cicero, Romeins filosoof
106 – 43 v. Chr.

Hoofdstuk 1 Standpunten en argumenten

Je gebruikt argumenten om anderen te overtuigen van je mening. Dat overtuigen kan mondeling – in een gesprek, discussie of debat – of op papier. In allerlei situaties – thuis, op school of op het werk – moet je kunnen vertellen wat je van iets vindt en waarom. Het is dus belangrijk goed te kunnen argumenteren.

Inhoud
Paragraaf 1 Standpunten
Paragraaf 2 Argumenten, tegenargumenten en weerleggingen

Referentieniveaus
3F Maakt onderscheid tussen standpunt en argument.
3F Maakt onderscheid tussen tegenargument en weerlegging.
→4F Maakt onderscheid tussen argumenten: feitelijke versus waarderende argumenten.

Studielast
4 slu

Paragraaf 1 Standpunten

Als je een standpunt over iets inneemt, dan geef je je mening over die zaak.

Voorbeelden van standpunten:
- *Ik denk dat we beter niet naar het gala kunnen gaan.*
- *Zonder begeleiding in zee gaan duiken is volgens mij erg onverstandig.*
- *Ik vind dat de meeste mensen geen verstand van muziek hebben.*

Je kunt een standpunt meestal aan de volgende signaalwoorden herkennen: *ik vind, volgens mij, ik denk dat, mijn conclusie is dat, dus, daarom, kortom*.

Positief, negatief en twijfel
Er zijn drie soorten standpunten:
- **een positief standpunt**: *Ik vind dat we als voorbereiding op het examen meer oude examens moeten maken.*
- **een negatief standpunt**: *Volgens mij moeten we als voorbereiding op het niet meer oude examens examen maken.*
- **een standpunt van twijfel**: *Ik ben er nog niet uit of het goed is dat we als voorbereiding op het examen meer oude examens moeten maken.*

Opdracht 1
Noteer het standpunt in de volgende argumentaties. Zet erachter of het een positief standpunt, een negatief standpunt of een standpunt van twijfel is.

1 We kunnen beter een particulier beveiligingsbureau voor school inhuren. Er zijn inmiddels meer dan genoeg lap-tops verdwenen.
2 Ik weet nog niet of ik voor of tegen de verkorting van de zomervakantie ben: ik weet er eerlijk gezegd nog te weinig vanaf.
3 Bij de vorige James Bondfilm spatte het bloed van het scherm af, zo veel geweld kwam erin voor: ik denk niet dat ik meega naar de nieuwe Bondfilm.
4 Er komt geen poes! Ik ben daar al jaren allergisch voor, en dat weet je.
5 Ik heb alleen nog maar het slotstukje van de eerste aflevering van *The Killing* gezien. Ik kan nu echt nog niet zeggen wat ik ervan vind.
6 In februari is de kans op sneeuw in Zuid-Duitsland veel groter dan in december. Je kunt dan ook beter pas in de krokusvakantie gaan skiën en niet al met Kerstmis.
7 Ik ga nooit meer naar Lowlands. Ik ben na de laatste keer meer dan een week hartstikke ziek geweest.
8 De vorige vergadering waarbij Ben voorzitter was, liep behoorlijk uit: de vergadering van vanmiddag zal ook wel niet op tijd afgelopen zijn.

Opdracht 2
Lees de teksten 1 tot en met en 4 en noteer van elke tekst het standpunt.

Tekst 1
Wetgeving die ertoe leidt dat voorbeeldig geïntegreerde migranten tot ongenoegen van een groot deel van de bevolking worden uitgewezen, ondermijnt het respect voor de wet. Natuurlijk kan de rechtsstaat niet in alle particuliere wensen voorzien. Maar als een strikte toepassing van de wet leidt tot een procedure die zelfs het geweten van de betrokken minister belast, is de wet volgens mij toe aan revisie.
de Volkskrant, 29 oktober 2011

Tekst 2
'Allochtone agenten stuiten vaak op wantrouwen bij collega's', luidt de kop van het artikel naar aanleiding van een onderzoek van Sinan Cancaya. Zij werkte als adviseur bij de politie en gaat nu promoveren op de beleving van allochtone agenten (Binnenland, 19 oktober). Toen ik het las vond ik het een ontzettend eenzijdig stuk. Cancaya heeft hen niet gevraagd hoe allochtone agenten tegen

agenten van Nederlandse komaf aankijken. Wat zijn hun verwachtingen vooraf, voordat ze in het corps komen? Heeft Cancaya hen die vraag ook voorgelegd?
Naar: Brenda Reyerse, de Volkskrant, 24 oktober 2011

Tekst 3

Alleen met voldoende opgeleide ingenieurs kunnen we uitblinken in onze topsectoren en een internationaal concurrerende kenniseconomie blijven. Daarom vraagt de studentenvertegenwoordiging van de Technische Universiteit Delft het kabinet om bèta's te steunen. Volwaardige ingenieurs zijn immers een fundament waar niet alleen de Nederlandse dijk, maar ook de Nederlandse kenniseconomie op rust.
Hester van der Waa en Mariska Heidema, NRC/Handelsblad, 12 januari 2012

Tekst 4

In Nederland wordt de volksgezondheid ernstig bedreigd, doordat mensen te veel en te vet eten. Deze ongezonde gewoonte wordt aangemoedigd door het 24 uur per dag verkrijgbaar zijn van snoepwaren. Naar mijn mening gaat Connexxion een bedenkelijk pad op met het aanbieden van deze zoetwaren in de bus. Want dat zelfs tijdens het maken van een busrit de behoefte aan snoep moet worden bevredigd, is bewust meewerken aan de volksongezondheid.
Naar: Dirk Kuijper, de Volkskrant, 30 januari 2012

Ik kan:
3F onderscheid maken tussen standpunten en argumenten.
3F verschillende soorten standpunten herkennen.

Paragraaf 2 Argumenten, tegenargumenten en weerleggingen

Met argumenten kun je je eigen standpunt verdedigen of het standpunt van een ander aanvallen. Met een weerlegging ontkracht je een (tegen)argument.

Een argument kan vóór of áchter het standpunt staan.
Voorbeelden:
- *De meeste politici zijn niet te vertrouwen* (argument), *dus ik ga in de toekomst niet meer stemmen* (standpunt).
- *Ik vind dat prostitutie niet gelegaliseerd moet worden* (standpunt), *want veel vrouwen worden ertoe gedwongen* (argument).

Je kunt argumenten vaak herkennen aan signaalwoorden als *want*, *omdat*, *namelijk*, *aangezien* en *immers*.

Feitelijke en waarderende argumenten
Als iemand zijn standpunt ondersteunt met een feitelijke uitspraak noemen we die uitspraak een feitelijk argument.
Voorbeelden:
- *Ik ga liever niet mee naar Parijs* (standpunt), *want Parijs is een grote, dichtbevolkte stad* (argument).
- *Israël en de Palestijnen zullen niet snel nader tot elkaar komen* (standpunt); *ze hebben immers nu al meer dan zestig jaar een ernstig conflict* (argument).

Iemand kan zijn standpunt ook ondersteunen met een waarderend argument. Een waarderende uitspraak geeft aan dat iets (on)wenselijk, (on)gepast, goed of slecht, mooi of lelijk is.
Voorbeelden:
- *Ik ga graag mee naar Parijs* (standpunt), *want Parijs heeft de mooiste musea van de hele wereld* (argument).
- *Omdat we verplicht zijn om mensen in nood altijd te helpen* (argument), *vind ik dat we alle vluchtelingen in Nederland moeten opnemen* (standpunt).

Over een waarderend argument kun je van mening verschillen, over een feitelijk argument niet. Een waarderend argument moet daarom vaak ondersteund worden.

Tegenargumenten en weerleggingen
Met een tegenargument ontkracht je een standpunt; met een weerlegging ontkracht je een argument.
Voorbeelden:
- *De kans is groot dat ze je na je overlijden als orgaandonor zullen gebruiken* (standpunt); *ze zitten immers te springen om donororganen* (argument).
- *Slechts één op de vijfduizend overledenen wordt gebruikt als orgaandonor* (tegenargument).

- *Ik wil niet meer naar Italië op vakantie* (standpunt), *want je kunt er in restaurants nauwelijks vegetarische gerechten krijgen* (argument).
- *Wat een onzin: de Italiaanse keuken is juist beroemd om zijn groente- en kaasschotels* (weerlegging).

Opdracht 3
Noteer van de volgende zinnen het argument. Zet erbij op het een feitelijke uitspraak of een waarderende uitspraak is.
1 De kans is erg klein dat je iets wint bij de Postcodeloterij. Je kunt er beter niet aan deelnemen.
2 Ik denk dat Mark Rutte de verkiezingen gaat winnen. Hij is immers veruit de beste in de debatten.
3 Omdat je met een scooter een grotere kans loopt op een ernstig ongeluk dan op een fiets, lijkt het mij verstandig om scooters te verbieden.
4 Mobieltjes moeten tijdens de les verboden worden. Leerlingen kunnen er echt geen nuttige dingen mee doen.
5 Je wordt er toch beroerd van als je die heftige berichten over ontgroeningen leest. Ze moeten het ontgroenen gewoon helemaal verbieden.

Opdracht 4

Hieronder staan argumentaties met daarbij een reactie. Noteer van de zinnen a het standpunt en het argument. Noteer van de zinnen bij b of er sprake is van een weerlegging of een tegenargument.

1 **a** Volgens mij kun je beter blijven zitten, want dan slaag je over twee jaar met hogere cijfers.
b Maar dat kost me wel een heel jaar.

2 **a** Omdat er nauwelijks werk voor afgestudeerde neerlandici te vinden is, lijkt het mij niet verstandig om Nederlands te gaan studeren.
b Dat verbaast me: de afgestudeerde mensen die ik ken, hebben inmiddels allemaal een baan gevonden.

3 **a** Roken bekort het leven met acht jaar. Roken moet helemaal verboden worden.
b Mensen moeten zelf weten of ze roken of niet.

4 **a** Het boek *Merdeka!* staat bomvol met gewelddadige oorlogsscènes. Als je daar niet zo van houdt, kun je het beter niet lezen.
b Zoveel staan er ook niet in; misschien dat er op 30 van de meer dan 300 pagina's gevochten wordt.

5 **a** Omdat er helemaal geen alcoholische versnaperingen te krijgen zijn, is Iran geen geschikt vakantieland voor levensgenieters.
b Als je de juiste kanalen kent, kun je er heus wel bier en wijn kopen.

Opdracht 5

Noteer bij de volgende argumentaties een tegenargument en een weerlegging.

1 Politici trekken zich helemaal niets van hun stemmers aan: je kunt dan ook beter niet gaan stemmen.
2 De drugsvoorlichting die de laatste jaren gegeven wordt op middelbare scholen, werkt averechts. Je brengt jongeren immers alleen maar op het idee zelf ook een keer drugs te proberen.
3 Het is volgens mij beter als we doping gewoon toestaan, want dan hebben alle wielrenners tenminste gelijke kansen.
4 Leerlingen nemen aan het eind van een schooldag niet zo veel meer op. We kunnen het best de laatste uren afschaffen.
5 De leeftijdgrens om alcohol te mogen drinken kan beter weer naar 16 jaar. Het verbod wordt toch op grote schaal ontdoken.

Ik kan:
3F onderscheid maken tussen weerleggingen en tegenargumenten.
→**4F** onderscheid maken tussen feitelijke en waarderende argumenten.

Controle
- Aan welke signaalwoorden herken je een standpunt?
- Wat is een positief standpunt, een negatief standpunt en een standpunt van twijfel?
- Aan welke signaalwoorden herken je een argument?
- Wat is een feitelijke uitspraak en wat is een waarderende uitspraak?
- Wat is een weerlegging en wat is een tegenargument?

Hoofdstuk 2 Argumentatie

Er zijn verschillende manieren waarop argumenten en standpunten met elkaar in verband kunnen staan. Niet alle argumenten zijn goede argumenten. Bij het beoordelen van een betoog moet je niet alleen letten op de argumenten, maar je moet ook kijken wie die argumenten geeft: is hij deskundig en onpartijdig?

Inhoud

Referentieniveaus
3F Maakt onderscheid tussen standpunt en argument.
3F Maakt onderscheid tussen feiten en meningen.
3F Maakt onderscheid tussen argument en drogreden.
3F Kan de argumentatie in een betogende tekst op aanvaardbaarheid beoordelen.
→**4F** Maakt onderscheid tussen argumenten: feitelijke versus waarderende argumenten.
→**4F** Herkent argumentatieschema's.
→**4F** Herkent argumentatiestructuren.

Studielast
8 slu

Noordhoff Uitgevers

Nieuw Nederlands

Paragraaf 1 Argumentatieschema's

Het geheel van argumenten en standpunt wordt een argumentatie genoemd. De aard van het verband tussen argument(en) en standpunt noemen we argumentatieschema.

Er zijn verschillende argumentatieschema's. De argumentatie kan gebaseerd zijn op:
- oorzaak en gevolg
- kenmerk of eigenschap
- voor- en nadelen
- voorbeelden
- vergelijking
- autoriteit

Argumentatie op basis van oorzaak en gevolg
Bij dit type argumentatie wordt ervan uitgegaan dat een feit of een gebeurtenis zal leiden tot een ander feit of andere gebeurtenis.
Voorbeelden:
- *Zijn vader is onlangs overleden* (oorzaak en argument). *Daardoor is voor hem op dit moment zijn examen van minder belang* (gevolg en standpunt).
- *Het zou mij niet verbazen als we straks allemaal buikpijn hebben* (gevolg en standpunt). *Het vlees was namelijk nog helemaal rood van binnen, zo slecht doorbakken was het* (oorzaak en argument).

Argumentatie op basis van kenmerk of eigenschap
Aan dit type argumentatie ligt de volgende gedachte ten grondslag: als alle onderdelen van een groep hetzelfde kenmerk hebben, dan heeft één onderdeel van die groep dat kenmerk ook. De gedachte die aan deze argumentatie ten grondslag ligt, wordt meestal niet expliciet vermeld.
Voorbeelden:
- *Jeroen is eigenlijk nog een groot kind* (standpunt), *want het liefst speelt hij nog met zijn piratenlego* (argument).
- *Russische leiders zijn niet gewend om kritiek te krijgen en kunnen daar niet goed mee omgaan* (argument). *Niet verwonderlijk dus dat Poetin zo heftig op die bloggers reageert* (standpunt).

Argumentatie op basis van voor- en nadelen
Bij dit type argumentatie wordt er een afweging gemaakt: de voordelen worden vergeleken met de nadelen en op basis van de uitkomst daarvan wordt er een oordeel uitgesproken.
Voorbeelden:
- *Als je 4 havo overdoet, dan krijg je wel een goede basis om in 5 havo met goede cijfers te slagen. Daar staat tegenover dat je het weliswaar heel zwaar krijgt als je overgaat naar 5 havo, maar dat je toch ook een kans hebt dat je meteen slaagt* (argumenten). *Als ik jou was, zou ik het proberen in 5 havo* (standpunt).
- *Zonder parlement kan een regering veel sneller beslissingen nemen en zijn we bovendien verlost van een geldverslindende instelling. Aan de andere kant: enkelen krijgen het dan alleen voor het zeggen en willen misschien zelfs andersdenkenden het zwijgen opleggen. Dat laatste weegt toch het zwaarst* (argumenten). *Laten we dus het parlement maar niet afschaffen* (standpunt).

Het kan zijn dat iemand alleen voordelen óf alleen nadelen als argumenten noemt. Er is dan sprake van argumentatie op basis van voordelen dan wel van argumentatie op basis van nadelen.
Voorbeelden:
- *Je moet zonnecellen op het dak plaatsen* (standpunt): *dat is goed voor het milieu en goed voor je portemonnee* (argumenten).
- *Je moet niet te vaak fast food eten* (standpunt). *Je krijgt dan veel te weinig verschillende voedingsstoffen binnen en het is ook nog eens slecht voor je gewicht* (argumenten).

Argumentatie op basis van voorbeelden
In het geval dat een standpunt wordt ondersteund door argumenten die voorbeelden zijn, spreken we van een argumentatie op basis van voorbeelden.
Voorbeelden:

- Je kunt absoluut niet op hem rekenen (standpunt). *Zo kwam hij gisteren zonder af te bellen niet opdagen en toen hij dat verjaardagscadeautje zou kopen, was hij dat ook vergeten.* (argumenten).

*- Spanje kampt met grote jeugdwerkloosheid, Italië heeft een enorme staatsschuld en Griekenland blijft alleen financieel overeind dankzij Europese steun (*argument). *Het is duidelijk dat die Zuid-Europese landen economisch in de problemen zitten* (standpunt).

Argumentatie op basis van vergelijking
Van dit type argumentatie is sprake als er een vergelijking wordt gemaakt tussen twee gevallen en er een overeenkomst wordt geconstateerd: omdat het in het ene geval zo is, zal het bij het andere ook wel zo zijn.
Voorbeelden:
- Als Geert meegaat, dan krijgen we vast ruzie (standpunt). *De vorige keer dat hij meeging, liep het ook uit de hand* (argument).
- De Eerste Kamer heeft het verbod op de rituele slacht tegengehouden (argument). *Het wetsvoorstel van de Partij voor de Dieren over de vleestaks zal het dus ook niet halen* (standpunt).

Argumentatie op basis van autoriteit
Als een standpunt wordt ondersteund door een uitspraak van een deskundige of een uitspraak uit een gezaghebbende bron, heet dat argumentatie op basis van autoriteit.
Voorbeelden:
- Je moet voortaan twee keer in de week vis eten (standpunt). *Laatst bleek opnieuw uit onderzoek van de Rijksuniversiteit Groningen dat regelmatig vis eten goed is voor hart, bloedvaten en geheugen* (argument).
- Het Ministerie van Buitenlandse Zaken heeft een negatief reisadvies voor de Krim gegeven (argument). *Ik zou als ik jou was niet op vakantie gaan naar de Krim* (standpunt).

Opdracht 1
Lees tekst 1.
1 Noteer standpunt en argument(en).
2 Van welke twee argumentatieschema's is hier sprake? Van een argumentatie op basis van
A autoriteit
B kenmerk of eigenschap
C oorzaak en gevolg
D vergelijking
E voorbeelden
F voor- en nadelen

Tekst 1
Scheiden moet niet duurder gemaakt worden. Als de advocaat- en notariskosten verhoogd worden, zal dat betekenen dat minder ouders gaan scheiden. Dit zal ervoor zorgen dat de kinderen in een huishouden zitten waar elke dag geruzied wordt.
Voordat mijn ouders gescheiden waren, was het niet fijn thuis. Elke dag geschreeuw en gescheld, inslapen terwijl er beneden geruzied wordt. De sfeer was altijd gespannen, altijd was er de angst voor meer ruzie. Ik huilde veel.
Naar: Maaike Haagen, de Volkskrant, 20 september 2011

Opdracht 2
Lees tekst 2.
1 Noteer standpunt en argument(en).
2 Van welk argumentatieschema is hier sprake? Van een argumentatie op basis van
A kenmerk of eigenschap
B oorzaak en gevolg
C vergelijking
D voorbeeld

Tekst 2

In een evaluatie van het proces-Wilders pleit de commissie-Van Rooy voor meer tv-registraties van rechtszaken. Rechtspraak moet zich in het openbaar afspelen. In een mediasamenleving betekent openbaarheid niet alleen vrije toegang tot de rechtszaal, maar ook zichtbaarheid in de media. Dus dit voorstel moet worden overgenomen, mits de privacy van de verdachten, getuigen en slachtoffers wordt gerespecteerd.

Naar: Peter Giesen, de Volkskrant, 27 oktober 2011

Opdracht 3

Lees tekst 3.

1 Noteer standpunt en argument(en).

2 Van welk argumentatieschema is hier sprake? Van een argumentatie op basis van

A kenmerk of eigenschap
B nadeel
C vergelijking
D voorbeeld

Tekst 3

In sommige gevallen is het beter om een zwangerschap te voorkomen. In mijn praktijk ben ik het volgende geval tegengekomen: een moeder die verslaafd is aan de cocaïne en die twee jongetjes heeft. Beiden zijn gehandicapt en liepen een hersenbeschadiging op door de verslaving van hun moeder. Zij zijn nu bij een pleeggezin ondergebracht en nu verwacht hun moeder een derde kind. De pleegmoeder kan het derde kind niet meer verzorgen, omdat zij haar handen al vol heeft aan die twee jongens.

Naar: Ella Kalsbeek, NRC Handelsblad, 10 maart 2011

Opdracht 4

Lees tekst 4.

1 Noteer standpunt en argument(en).

2 Van elk argumentatieschema is hier sprake? Van een argumentatie op basis van

A autoriteit
B kenmerk of eigenschap
C nadelen
D voorbeelden

Tekst 4

Tijdens het kaften van de boeken zal ongetwijfeld de vraag zijn gesteld: ‘Waarom moet ik eigenlijk naar school?’ Zorgelijk genoeg is het antwoord van de regering – mama Marja net zo goed als eerder papa Plasterk – daarop steeds meer: ‘Om te leren rekenen en schrijven, schat.’ Dat rekenen en schrijven is dan nodig om later een baan te vinden, maar ook om als Nederland bij te blijven in de ratrace met de Chinezen en de Indiërs.

Toch zou het antwoord eigenlijk moeten luiden dat je op school – als het goed is – zowel een liefde voor het leren als voor democratisch burgerschap ontwikkelt. Al eeuwen benadrukken filosofen, Socrates voorop, de intrinsieke waarde van het begrijpen, bestuderen, bekritiseren van de wereld om je heen voor het volledig mens zijn.

Naar: Barbara Oomen, de Volkskrant, 22 augustus 2011

Opdracht 5

Lees tekst 5.

1 Noteer standpunt en argument(en).

2 Van welk argumentatieschema is hier sprake? Van een argumentatie op basis van

A autoriteit
B kenmerken
C nadelen
D voorbeelden

Tekst 5

Openbaarheid en transparantie van de rechtspraak zijn belangrijke beginselen van de rechtsstaat. Het zonder meer uitzenden van processen is evenwel niet toereikend. Ten eerste is het moeilijk om de privacy te garanderen als zittingen integraal worden uitgezonden en verdachten en slachtoffers duidelijk in beeld komen. Ook is het moeilijk een rechtszaak te volgen zonder kennis van zaken en context. Verkeerd geïnterpreteerde informatie is mogelijk nog schadelijker dan te weinig informatie. Een camera registreert, maar geeft geen commentaar of uitleg.

Nel Ruigrok en Bernadette Kester, NRC Handelsblad, 26 oktober 2011

Opdracht 6

Lees tekst 6.

1 Noteer standpunt en argument(en).

2 Van welke twee argumentatieschema's is hier sprake? Van een argumentatie op basis van
A autoriteit
B kenmerk of eigenschap
C oorzaak en gevolg
D vergelijking
E voorbeelden
F voor- en nadelen

Tekst 6

In het kader van de strijd tegen de vrouwenhandel zou de overheid het bezoek aan een prostituee strafbaar moeten stellen. Niet de prostituee, maar de klant, de hoerenloper, moet aangepakt worden. Je zult zien dat het aantal slachtoffers van gedwongen prostitutie lager zal worden, net zoals dat in Zweden het geval was nadat daar de bezoekers van prostituees strafbaar werden.
Simon Prins, Hollands Dagblad, 4 januari 2012

Ik kan:
3F verschillende argumentatieschema's herkennen.

Paragraaf 2 Argumentatiestructuren

Argumenten kunnen op verschillende manieren het standpunt ondersteunen.

Er zijn drie basisstructuren van argumentatie:
- enkelvoudige argumentatie
- nevenschikkende argumentatie
- onderschikkende argumentatie

Enkelvoudige argumentatie
Als er bij een standpunt maar één argument gegeven wordt, heet dat enkelvoudige argumentatie. Voorbeeld:

Leerlingen moeten hun huiswerk onder begeleiding in groepjes op school kunnen maken.
↑
Leerlingen zullen dan hogere cijfers gaan halen.

Nevenschikkende argumentatie
Er is sprake van nevenschikkende argumentatie als er bij een standpunt twee of meer argumenten gegeven worden die het standpunt ondersteunen. Deze argumenten heten *onafhankelijk* als ze ieder op zich een zelfstandig argument voor het standpunt zijn. Voorbeeld:

Leerlingen moeten hun huiswerk onder begeleiding in groepjes op school kunnen maken.		
↑	↑	↑
Leerlingen zullen dan hogere cijfers gaan halen.	Leerlingen leren dan goed samen te werken.	Leerlingen worden op school niet zo snel afgeleid als thuis.

Argumenten in een nevenschikkende argumentatiestructuur zijn *afhankelijk* als ze samen nodig zijn om het standpunt te ondersteunen. De argumenten werken dan alleen in combinatie met elkaar; los van elkaar ondersteunen ze het standpunt niet. Voorbeeld:

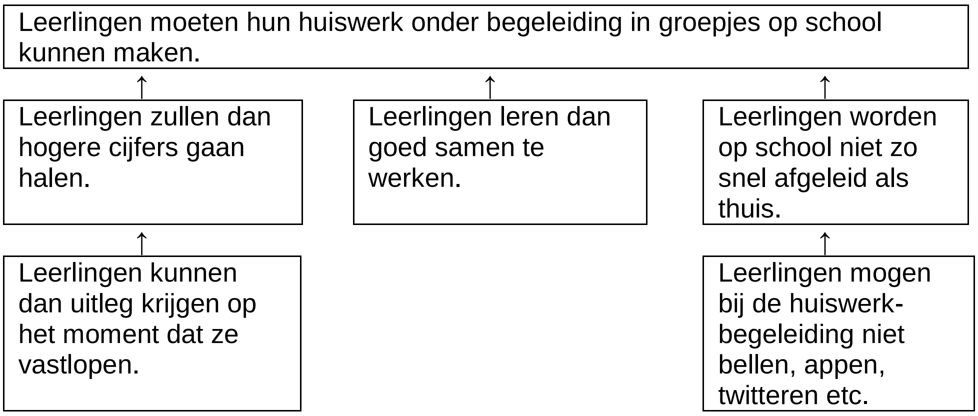
Middels een databank met DNA van alle Nederlanders kunnen meer misdaden worden opgelost	
↥	
Op een plaats delict is DNA te vinden van iedereen die daar geweest is.	Met DNA is iedereen te identificeren.

Onderschikkende argumentatie
Bij onderschikkende argumentatie wordt een gebruikt argument door een ander argument ondersteund.
Voorbeeld:

Leerlingen moeten hun huiswerk onder begeleiding in groepjes op school kunnen maken.
↑
Leerlingen zullen dan hogere cijfers gaan halen.
↑
Leerlingen kunnen dan uitleg krijgen op het moment dat ze vastlopen.

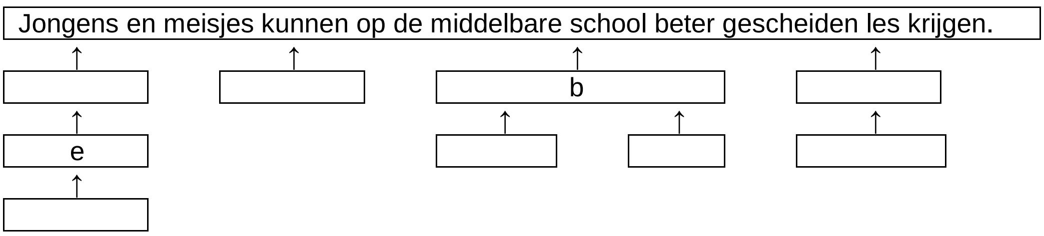
Onder- en nevenschikkende argumentatie is een combinatie van nevenschikkende en onderschikkende argumentatie.

Voorbeeld:

Opdracht 7

Neem het blokjesschema over in je schrift en noteerde argumenten A t/m I op de juiste plaats in de hokjes.

a Jongens en meisjes leiden elkaar af.
b Jongens en meisjes moeten op een verschillende manier de lesstof gepresenteerd krijgen.
c Jongens vinden school niet zo belangrijk als meisjes.
d Jongens willen meer doen dan meisjes.
e Jongens zijn met een zes al tevreden en meisjes niet.
f Meisjes halen hogere cijfers dan jongens op proefwerken.
g Meisjes willen meer leren dan jongens.
h Meisjes worden eerder volwassen dan jongens.
i Meisjes zijn verder in hun geestelijke ontwikkeling dan jongens.

Opdracht 8

Noteer de volgende argumentaties in een blokjesschema. Geef bij elke argumentatie aan of die enkelvoudig, nevenschikkend, onderschikkend is of een combinatie van die laatste twee.

1 De meeste leerlingen van mijn klas willen nu eenmaal bowlen, dus ik ga me daar niet tegen verzetten. Het is bovendien goedkoper dan paintballen en karten en we kunnen bij de bowlingbaan vrij goedkoop eten.
2 Politici zijn niet te vertrouwen: ze hebben immers allemaal hun eigen belangen voorop staan. Ik ga dan ook niet meer stemmen bij de volgende verkiezingen. Bovendien ben ik dan op wereldreis.
3 Je kunt wel zien dat Joris' ouders veel geld verdienen: hun huis in Nederland staat vol designmeubelen en ze hebben ook nog een chalet in Zwitserland.
4 Ajax zal nooit echte topspelers voor een wat langere tijd in het team hebben, want daarvoor heeft de club gewoon niet genoeg geld. Ajax zal dus nooit meer de Champions League winnen.

5 Ik zal niets meer zeggen over de slechte kwaliteit van oude langspeelplaten. Als het over geluidskwaliteit gaat, neem jij toch niets van mij aan.
6 Ik denk dat de lege accu er de oorzaak van is dat de auto niet wil starten. Marianne heeft hem het laatst gebruikt en die vergeet wel vaker de lichten uit te doen.

Opdracht 9
Bedenk argumenten bij de gegeven standpunten. Maak daarna een blokjesschema van de argumentaties.
1 enkelvoudige argumentatie bij het standpunt *Gymnastiek moet een eindexamenvak worden.*
2 nevenschikkende argumentatie bij het standpunt *Excursies van school zijn nuttig.*
3 onderschikkende argumentatie bij het standpunt *Het gebruik van computers in het onderwijs is een grote verbetering.*
4 onder- en nevenschikkende argumentatie bij het standpunt *Vrouwen boven de zestig mogen geen kinderen krijgen.*

Opdracht 10
Lees tekst 7
1 Zet de argumentatie in een blokjesschema.
2 Van welke argumentatiestructuur is hier sprake? Kies uit:
A enkelvoudige argumentatie
B nevenschikkende argumentatie
C onderschikkende argumentatie
D onder- en nevenschikkende argumentatie
3 Van welk argumentatieschema is hier sprake? Van argumentatie op basis van
A oorzaak en gevolg
B vergelijking
C voorbeelden
D voor- en nadelen

Tekst 7
Steeds meer mensen werken geregeld thuis in plaats van op hun werk. Maar volgens mij verdwijnt er hiermee toch iets: het bezielde verband met het werk. Hoe meer mensen immers een of twee (of vijf) dagen per week thuiswerken, hoe meer ze van hun organisatie afdrijven. Het gaat er niet zozeer om dat de baas geen zicht heeft op wat de werknemers uitvoeren, maar dat de werknemers geen zicht hebben op wat er zich op kantoor afspeelt.
Naar: Beatrijs Ritsema, HP/De Tijd, 16 november 2011

Ik kan:
4F verschillende argumentatiestructuren herkennen.

Noordhoff Uitgevers

Nieuw Nederlands

Paragraaf 3 Drogredenen

In veel argumentaties worden, bedoeld en onbedoeld, fouten gemaakt. Fouten in argumentaties heten drogredenen.

Het (her)kennen van drogredenen heeft twee voordelen:
- je maakt zelf minder fouten in je argumentatie;
- je ziet eerder de zwakke punten in een argumentatie van een ander.

De drogredenen kunnen in twee groepen ingedeeld worden:
- er wordt een argumentatieschema gebruikt dat voor het betreffende geval niet van toepassing is;
- er wordt een discussieregel overtreden.

Groep 1: Onjuist gebruik van argumentatieschema's

Onjuist beroep op het oorzaak-gevolgschema
Er zijn drie varianten van deze drogreden (ook wel: onjuist beroep op causaliteit).
Bij de eerste variant is de in het argument genoemde oorzaak niet voldoende om tot het voorspelde gevolg te leiden.
Voorbeeld:
- *Jeroen zal nooit zijn vwo-diploma halen* (standpunt)*, want bij hem thuis hebben ze nog steeds geen internet* (argument).

Een andere variant van deze drogreden is dat het genoemde gevolg andere oorzaken kan hebben dan de oorzaak die genoemd wordt.
Voorbeeld:
- *Het is logisch dat hun relatie op de klippen is gelopen* (standpunt)*; zij is immers altijd in de weer met haar carrière* (argument).

Het beroep op een oorzaak-gevolgschema is ook onjuist als er tussen twee zaken die gelijktijdig of kort na elkaar gebeuren, een oorzaak-gevolgrelatie wordt gelegd, terwijl die relatie er niet is.
Voorbeeld:
- *Het is een drama dat Mark Rutte aan de macht is* (standpunt)*, want sinds die tijd gaat het steeds slechter met de euro* (argument).

Onjuist beroep op het kenmerk- of eigenschapsschema
Als aan een bepaald kenmerk veel betekenis wordt toegekend terwijl diverse andere relevante kenmerken worden genegeerd, is er sprake van een onjuist gebruik van het kenmerk- of eigenschapsschema.
Voorbeeld:
- *Meneer Van Dam kan heel goed met pubers opschieten* (argument)*, dus hij zal vast een prima leraar zijn* (standpunt).

Onjuist beroep op het voor- en nadelenschema: overdrijven van voor- of nadelen
Als de gevolgen van een handeling heel erg worden overdreven, is dat een onjuist beroep op het voordelenschema (of het nadelenschema).
Voorbeeld:
- *Je moet af en toe eens gaan hardlopen* (standpunt)*. Als je dat doet, zul je merken dat je veel fitter wordt, je geheugen er met sprongen op vooruitgaat en je waarschijnlijk de honderd wel haalt* (argument).

Onjuist beroep op het voor- of nadelenschema: vals dilemma
Als er een situatie zo wordt voorgesteld dat er maar twee – elkaar uitsluitende – mogelijkheden zijn, terwijl er veel meer mogelijkheden zijn, heet dat een vals dilemma.

Voorbeeld:

- *Je moet op de SP stemmen* (standpunt)*, tenzij je graag een rechtse regering wilt* (argument)*.*

Onjuist beroep op het voorbeeldschema: overhaaste generalisatie
Bij een overhaaste generalisatie wordt er op basis van één of enkele gevallen een conclusie getrokken voor een heel grote groep of zelfs voor alle gevallen. Die conclusie is op zijn minst voorbarig.
Voorbeeld:

- *In Spanje worden nog altijd stierengevechten gehouden* (argument)*. Daaraan kun je wel zien dat Zuid-Europeanen geen enkel respect voor dieren hebben* (standpunt)*.*

Onjuist beroep op het vergelijkingsschema: verkeerde vergelijking
Bij deze drogreden worden twee dingen met elkaar vergeleken en van die vergelijking kun je je afvragen of die wel terecht is.
Voorbeeld:

- *In de trein hoeven geen toiletten te zitten* (standpunt)*. In de bus zijn er immers ook geen wc's* (argument)*.*

Onjuist beroep op het autoriteitsschema
Zich beroepen op een autoriteit kan een standpunt ondersteunen. Soms is een autoriteit echter onbetrouwbaar, omdat hij belangen bij de zaak heeft, of omdat hij geen autoriteit op het betreffende gebied is.
Voorbeeld:

- *Het lijkt mij veel beter dat we de Olympische Spelen niet in Nederland houden* (standpunt)*. Zowel Johan Derksen als Wilfred Genée vindt dat ook* (argument)*.*

Groep 2: Overtreden van discussieregels

De tweede groep drogredenen wordt gevormd door die gevallen waarbij iemand zich niet houdt aan discussieregels. Deze drogredenen worden hoor je het vaakst in discussies en debatten, maar ze kunnen ook in geschreven teksten voorkomen.

Persoonlijke aanval
Van een persoonlijke aanval is sprake wanneer iemand niet ingaat op de argumenten van zijn tegenstander, maar in plaats daarvan de tegenstander beschuldigt van onkunde, onbetrouwbaarheid of andere slechte eigenschappen. Er wordt op de man gespeeld: de persoon wordt aangevallen, niet zijn standpunt. De tegenstander wordt als gesprekspartner dus niet serieus genomen.
Voorbeeld:

- *De mensen die het achterlijke Nederlandse omroepstelsel goed vinden, zijn allemaal van die types met designbrillen uit de Amsterdamse grachtengordel.*

Ontduiken van de bewijslast
Bij deze drogreden beweert iemand iets om vervolgens van de andere partij 'bewijs voor het tegendeel' te vragen. Ook als iemand in een discussie of debat geen argumenten voor zijn standpunt wil geven, heet dat ontduiken van de bewijslast.
Voorbeeld:

- *De visserij op de Noordzee moet onmiddellijk stoppen. Laat die vissers eerst maar eens aantonen dat er nog genoeg vis overblijft.*

Cirkelredenering
Bij een cirkelredenering wordt het standpunt ondersteund door het herhalen van datzelfde standpunt, maar dan anders geformuleerd.
Voorbeeld:

- *Op zondag werken is niet zo effectief, want als je het goed bekijkt, zie je dat er dan niet zo veel uit je handen komt.*

NB Als iemand geen andere argumenten noemt, maakt hij zich behalve aan een cirkelredenering ook nog schuldig aan het ontduiken van de bewijslast.

Vertekenen van het standpunt
Bij het vertekenen van het standpunt wordt het standpunt of een argument van de tegenstander onjuist weergegeven. De tegenstander wordt dan een standpunt of argument in de mond gelegd dat hij niet heeft ingenomen. Dat is dan meestal een uitspraak die niet zo makkelijk te verdedigen is.
Voorbeeld:
- *Het LAKS beweert dat de exameneisen veel zwaarder zijn geworden, maar eigenlijk wil het gewoon dat iedereen op zijn minst een havodiploma kan halen zonder zich daarvoor in te spannen.*

Bespelen van het publiek
Als een spreker een beroep doet op de emoties van het publiek om het te winnen voor zijn standpunt, heet dat bespelen van het publiek. Soms formuleert iemand zijn standpunt zó dat het moeilijker wordt om ertegen in te gaan. Op deze manier probeert iemand een afwijkende mening te voorkomen.
Voorbeeld:
- *Iedereen met gezond verstand en oren aan zijn hoofd zal het met me eens zijn dat klassieke muziek veel mooier is dan de herrie waar de jeugd van tegenwoordig naar luistert.*

Opdracht 11
Noteer bij elk van onderstaande uitspraken van welke drogreden er sprake is.
1 Marcel Proust en Gerard Reve behoren tot de top 10 van Europese schrijvers. Zie je nu wel dat homoseksuelen veel artistieker zijn dan anderen?
2 Iedereen weet dat alle literaire prijzen onderling verdeeld worden onder de schrijvers die ook jurylid zijn.
3 Voor wiskunde heb je talent nodig, want je kunt nog zoveel oefenen, bijles nemen, noem maar op, uiteindelijk moet je het in je hebben.
4 Als jij sympathiseert met die dierenactivisten die ’s nachts nertsboerderijen overvallen om de nertsen vrij te laten, ben je in wezen tegen alles wat we in het vrije westen als beschaafde samenleving hebben opgebouwd.
5 Hij kan wel zoveel beweren over de multiculturele samenleving; hij laat zijn dochters wel met een hoofddoek over straat gaan.
6 Die griepprik is natuurlijk volslagen onnodig. Laat ze eerst maar eens bewijzen dat hij echt op grote schaal werkt.
7 Volkswagen heeft met behulp van sjoemelsoftware de waarden van de CO_2-uitstoot veel te gunstig voorgesteld. Zie je nu wel dat die autofabrikanten ordinaire bedriegers zijn.
8 Jij wilt gewoon de stemming met Kerstmis verpesten door te zeggen dat je het liefst een vegetarisch kerstdiner wilt.
9 Je zegt nu wel dat je tegen het gebruik van geweld bent, maar zeg nu zelf, als je een vuurwapen bij je hebt en je wordt overvallen, schiet je dan je aanvaller neer of laat je je beroven?
10 Natuurlijk kun je beter vegetariër zijn. Maarten ’t Hart is het ook niet voor niets, en die is behalve schrijver bovendien nog bioloog!
11 Ik vind dat je die beugel wel moet nemen. Als je volwassen bent en dan je glimlach laat zien, zullen alle vrouwen om je vechten.
12 Het huwelijk in een verouderd instituut. Het stamt uit de tijd dat publieke onthoofdingen en slavernij gewoon waren. Ook die hebben we al lang afgeschaft.
13 Adrie wordt een groot schrijver, want hij heeft heel veel gelezen en bovendien Nederlands gestudeerd.
14 Bij hen thuis gaan ze er prat op dat ze zo weinig televisie kijken. Ze zullen zich wel ver boven anderen verheven voelen.
15 Geen enkel weldenkend mens zal bij de komende verkiezingen op een kleine partij stemmen.

Opdracht 12
Lees tekst 8.
1 Noteer de zin(nen) die een drogreden bevatten.
2 Van welke twee drogredenen is hier sprake? Kies uit:
A bespelen van het publiek
B cirkelredenering
C overdrijven van de voor- of nadelen
D vals dilemma

E verkeerde vergelijking
F vertekenen van een standpunt

Tekst 8

Dat de multiculturele samenleving een feit is, hoeft niet te betekenen dat deze ook daadwerkelijk gelukt is. Een land of cultuur zie ik als een pot groentesoep die eeuwig in bereiding is en waarvan soms wordt geproefd. Je kunt er ingrediënten aan toevoegen en de soep smaakt voor de een beter, voor de ander minder. Er komt echter een moment waarop het niet verstandig is om nog meer van een ingrediënt toe te voegen. De soep verliest zijn karakter of is zelfs ronduit mislukt. Dat de soep er is, kan niemand ontkennen, maar niemand vindt hem nog lekker.

Klaas Jongsma, de Volkskrant, 3 september 2011

Opdracht 13

Lees tekst 9.

1 Noteer de zin(nen) die een drogreden bevatten.

2 Van welke twee drogredenen is hier sprake. Kies uit:

A cirkelredenering
B onjuiste oorzaak-gevolgrelatie
C ontduiken van de bewijslast
D overhaaste generalisatie
E persoonlijke aanval
F verkeerde vergelijking

Tekst 9

De Vereniging Eigen Huis (VEH) schreeuwt weer eens moord en brand om de marginale stijging van de ozb naar gemiddeld 250 euro. Waar we de VEH nooit over horen, is dat de samenleving (inclusief de huurder) wel mag meebetalen aan de sterk gestegen hypotheekrentesubsidie van nu 15 miljard per jaar en middels de Nationale Hypotheek Garantie ook nog eens garant staat voor een groot deel van de paleizen van eigenwoning-bezitters.
Alle eigenwoningbezitters zijn egoïstische, kleinzielige lieden met hun geklaag over een klein bedrag aan ozb, en dan denken ze ook nog benadeeld te worden ten opzichte van die ander, de huurder.

Naar: J.de Reus, de Volkskrant, 5 december 2011

Opdracht 14

Lees tekst 10.

1 Noteer de zin(nen) die een drogreden bevatten.

2 Van welke drogreden is hier sprake. Kies uit:

A bespelen van het publiek
B cirkelredenering
C onjuist beroep op autoriteit
D vals dilemma

Tekst 10

Wie niet ziet dat de herinneringskunst van een vader die zijn verongelukte zoon herdenkt, tegelijk ook scheppingskunst is en dat *Tonio* een intiem verhaal is dat een openbaar verhaal wordt omdat de vader een groot schrijver is, die zou je met alle 633 pagina's om de oren willen slaan.

Arjan Peters, de Volkskrant, 29 oktober 2011

Opdracht 15

Lees tekst 11.

1 Noteer de zin(nen) die een drogreden bevatten.

2 Van welke drogreden is hier sprake. Kies uit:

A cirkelredenering
B onjuist beroep op een kenmerk of eigenschap
C overhaaste generalisatie
D verkeerde vergelijking

Tekst 11

De minister denkt dat kinderen slimmer worden als je de lat lekker hoog legt. Wat een onzin! Als leerkracht heb je de taak om kinderen te ontwikkelen, ook als het niet zulke heel slimme kinderen zijn. Je kunt een bloem niet laten bloeien door aan de knop te trekken. Dan gaat hij stuk en heb je niets.

Noor Hartsuijker, de Volkskrant, 6 oktober 2011

Opdracht 16

Lees tekst 12.

1 Noteer de zin(nen) die een drogreden bevatten.

2 Van welke drogreden is hier sprake. Kies uit:

A bespelen van het publiek
B cirkelredenering
C onjuist beroep op autoriteit
D persoonlijke aanval

Tekst 12

Bush is geen pakkend verteller, maar de gebeurtenissen spreken voor zich en grijpen nu misschien nog meer aan dan op het moment zelf, toen de shock - en dus de verdoving - nog te groot was. Mij vergaat het althans zo, en ik denk dat ik daarin niet de enige ben. Mensen die beweren dat 11/9 een gewone aanslag was, alleen wat groter, begrijpen niet waarover ze het hebben. Vooral de chaos en onzekerheid blijven je bij.

Dirk-Jan van Baar, HP/De Tijd, 12 november 2010

Opdracht 17

Lees tekst 13.

1 Noteer de zin(nen) die een drogreden bevatten.

2 Van welke drogreden is hier sprake. Kies uit:

A cirkelredenering
B onjuist beroep op een kenmerk of eigenschap
C overhaaste generalisatie
D vals dilemma

Tekst 13

Kilo's kwijtraken is niet de enige sleutel. Je kunt ook proberen op een andere manier naar dik zijn te kijken, zegt Asha ten Broeke, wetenschapsjournalist en ervaringsdeskundige - ook bij haar kunnen er een paar kilo's af. Onze negatieve houding tegenover dik zijn, is gekleurd door vooringenomenheid en perceptie. Uit onderzoek blijkt dat (iets te) dikke mensen niet automatisch ongezonder zijn dan slanke.

In de VS is rond dat idee een tegenbeweging ontstaan: Health at Every Size. Als je ongelukkig bent met je uiterlijk, zo is de boodschap, is afvallen niet de vanzelfsprekende weg naar geluk. Wat is erger, vraagt Ten Broeke retorisch: iemand die dik is en ongelukkig, of iemand die na jarenlang diëten net zo dik is en nog ongelukkiger? Dat kan voor sommigen een bevrijdende gedachte zijn.

Mac van Dinther, de Volkskrant, 10 augustus 2015

Opdracht 18

Lees tekst 14.

1 Noteer de zin(nen) die een drogreden bevatten.

2 Van welke drogreden is hier sprake. Kies uit:

A bespelen van het publiek
B onjuist beroep op een kenmerk of eigenschap
C overdrijven van de voor- of nadelen
D vals dilemma

Tekst 14

In 2000 vonden er nog 141 miljoen uitleningen plaats; in 2012 waren het er 85 miljoen. In 2015 waren het er nog zo'n 7 miljoen minder. De lobby voor de instandhouding van de bibliotheek is heel sterk en in steeds grotere mate gestoeld op oneigenlijke toepassingen. Bibliotheken zijn steeds meer op extensies van stadskantoren gaan lijken, waar zelfs belastingadvies wordt gegeven.
Maar wil je lezen stimuleren en het boek – print of digitaal – beschermen, schaf dan onmiddellijk de bibliotheken af. Met de kosten ervan – de genoemde 665 miljoen – kan de omzet van het boekenvak meer dan verdubbelen. Zet die 665 miljoen effectief in om het lezen te bevorderen door boeken digitaal te verspreiden, dan bereik je voor hetzelfde geld een veelvoud aan lezers en zal er alleen maar meer gelezen worden in plaats van minder.

Naar: Hans van Brussel, HP/De Tijd, juli/augustus 2016

Ik kan: **3F** verschillende soorten drogredenen herkennen.

Paragraaf 4 Aanvaardbaarheid van argumentatie

Bij het beoordelen van een betoog of een betogend tekstgedeelte moet je kijken naar de aanvaardbaarheid van de argumentatie. Argumenten zijn meestal bedoeld om te overtuigen, soms worden ze ter overweging aangeboden.

Tekstsoorten en argumentatie
Argumenten komen voor in betogende teksten (of tekstgedeelten), maar ook in beschouwende teksten (of tekstgedeelten).
In een betogende tekst wordt een standpunt ingenomen dat in die tekst beargumenteerd wordt. Het *betoog* heeft als doel de lezer van het standpunt te overtuigen.
In een *beschouwing* worden interpretaties, verklaringen en opinies ter overweging aangeboden. De beschouwing heeft als doel de lezer over een kwestie te laten nadenken. Een beschouwing kan ook de argumenten voor en tegen een of meer standpunten behandelen, maar is er niet op gericht de lezer van een van die standpunten te overtuigen.
In een uiteenzettende tekst wordt iets uitgelegd, beschreven, verklaard of meegedeeld. De lezer moet geïnformeerd worden over een stand van zaken of een gang van zaken. In een *uiteenzetting* zullen nauwelijks argumentaties voorkomen.

Een betoog beoordelen
Voordat een betoog op aanvaardbaarheid beoordeeld kan worden, moet de argumentatie in kaart worden gebracht:
- Welke argumenten worden er gebruikt?
- Zijn het feitelijke of waarderende argumenten?
- Hoe worden de argumenten ondersteund?
- Zijn de argumenten geen drogredenen?
- Worden er tegenargumenten genoemd?
- Zo ja, worden die tegenargumenten dan (afdoende) weerlegd?

Argumentatie is aanvaardbaar als de argumenten
- op zichzelf aanvaardbaar zijn, en
- relevant zijn, en
- onderling consistent zijn, en
- samen toereikend zijn voor het ingenomen standpunt.

De argumenten zijn op zichzelf aanvaardbaar
Als het argument een waarderende uitspraak is, is het een aanvaardbaar argument wanneer het in overeenstemming is met de kennis en de opvattingen van de lezer.

Als het argument een feitelijke uitspraak is, is het argument aanvaardbaar voor de lezer als het
- in overeenstemming is met zijn kennis van de wereld, of
- direct controleerbaar is en daarbij waar blijkt te zijn, of
- afkomstig is uit een betrouwbare bron.

Een bron is betrouwbaar als deze
- deskundig is, en
- geen belang heeft bij de kwestie, en
- zichzelf niet tegenspreekt.

De argumenten zijn relevant
Als een standpunt aannemelijker wordt door een argument, dan is dat argument relevant. Als er een drogreden wordt gebruikt, is dat geen relevant argument.

De argumenten zijn onderling consistent
Argumentatie is consistent wanneer de geleverde argumenten elkaar niet tegenspreken.

De argumenten zijn samen toereikend voor het ingenomen standpunt
Argumentatie is toereikend (voldoende) wanneer de argumenten samen het standpunt aanvaardbaar maken.

Opdracht 19
Lees tekst 15 en beantwoord de vragen.

1 De argumentatie in alinea 1 heeft onderstaande structuur. Noteer wat er bij a tot en met c moet staan.

a
↑
b
↑
c

2 Van welke argumentatiestructuur is hier sprake? Kies uit:
A enkelvoudige argumentatie
B nevenschikkende argumentatie
C onderschikkende argumentatie
D onder- en nevenschikkende argumentatie

3 Noteer bij de argumenten (b en c) of het feitelijke of waarderende uitspraken zijn.

4 Noteer bij elk van de volgende uitspraken of je die ‘waar’ vindt of ‘niet waar’. Als je kiest voor ‘niet waar’, licht dan je antwoord toe.
a De argumenten (b en c) zijn aanvaardbaar.
b De argumenten (b en c) zijn relevant.
c De argumenten (b en c) zijn consistent.
d De argumenten (b en c) zijn samen voldoende voor het standpunt (a).

5 De argumentatie in alinea 2 heeft onderstaande structuur. Noteer wat er bij a, b en c moet staan.

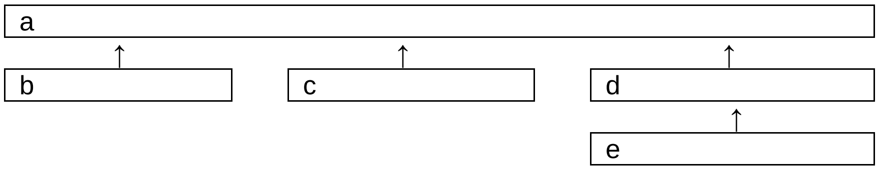
a	
↑	
Uit oogpunt van bereikbaarheid en veiligheid hechten ouders eraan dat kinderen hun mobieltje bij zich hebben.	
↑	↑
b	c

6 Van welke argumentatiestructuur is hier sprake? Kies uit:
A enkelvoudige argumentatie
B nevenschikkende argumentatie
C onderschikkende argumentatie
D onder- en nevenschikkende argumentatie

7 Noteer bij de argumenten (b en c) of het feitelijke of waarderende uitspraken zijn.

8 Noteer bij elk van de volgende uitspraken of je die ‘waar’ vindt of ‘niet waar’.
a De argumenten (b en c) zijn aanvaardbaar.
b De argumenten (b en c) zijn relevant.
c De argumenten (b en c) zijn consistent.
d De argumenten (b en c) zijn samen voldoende voor het standpunt (a).

9 De argumentatie van de Nationale Academie voor Media & Maatschappij (alinea 3) heeft onderstaande structuur. Noteer wat er bij a tot en met e moet staan.

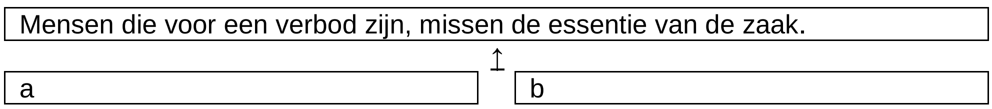
10 Van welke argumentatiestructuur is hier sprake? Kies uit:
A enkelvoudige argumentatie
B nevenschikkende argumentatie
C onderschikkende argumentatie
D onder- en nevenschikkende argumentatie

11 Noteer uit alinea 4 de argumenten voor een schoolverbod op de aanwezigheid van mobieltjes.

12 Van welk argumentatieschema is hier sprake? Van een argumentatie op basis van
A kenmerk of eigenschap
B oorzaak en gevolg
C vergelijking
D voorbeeld

13 Citeer de zin waarmee de auteur argumenten in alinea 3 en 4 voor een schoolverbod op de aanwezigheid van mobieltjes weerlegt.

14 De argumentatie in alinea 5 heeft onderstaande structuur. Noteer wat er bij a en b moet staan.

15 Noteer bij de argumenten (a en b) of het feitelijke of waarderende uitspraken zijn.

16 Noteer bij elk van de volgende uitspraken of je die 'waar' vindt of 'niet waar'.
a De argumenten (a en b) zijn aanvaardbaar.
b De argumenten (a en b) zijn relevant.
c De argumenten (a en b) zijn consistent.
d De argumenten (a en b) zijn samen voldoende voor het standpunt.

17 'Voor en na de les, in de pauze, tijdens de vele tussenuren, onder het zelfstandig werken in de mediatheek, desnoods in de kleedkamer van de gymzaal moet iedereen de vrijheid hebben om naar hartenlust te twitteren en Facebook bij te werken.' (alinea 5) Wordt dit standpunt door de auteur ondersteund. Zo ja, hoe?

18 Van welke drogreden is hier sprake. Kies uit:
A bespelen van het publiek
B cirkelredenering
C ontduiken van de bewijslast
D persoonlijke aanval

19 Formuleer het argument dat de auteur in alinea 6 tot en met 8 geeft tegen het gebruik van mobieltjes in de klas.

20 Welke drogreden herken je in alinea 9? Kies uit:
A cirkelredenering
B onjuist beroep op een kenmerk of eigenschap
C overhaaste generalisatie
D verkeerde vergelijking

21 De auteur is tegen een verbod van mobieltjes op school. Breng de argumentatie in de tekst in kaart.
a Noteer het argument vóór het standpunt dat de auteur in alinea 1 geeft.
b Noteer het argument vóór het standpunt dat de auteur in alinea 2 geeft.
c Noteer het argument vóór het standpunt dat de auteur in alinea 5 geeft.
d Worden de argumenten vóór het standpunt voldoende ondersteund?
e Zijn de argumenten vóór het standpunt onderling consistent?
f Noteer de argumenten voor een verbod van mobieltjes op school uit alinea 3 en 4.
g Noteer hoe de auteur deze tegenargumenten in alinea 5 weerlegt.
h Is deze weerlegging afdoende?

22 Welke van onderstaande uitspraken is het meest van toepassing op deze tekst? Licht je antwoord toe.
A *Stoorzenders* is een aanvaardbaar betoog, want de auteur gebruikt goede argumenten en weerlegt de belangrijkste tegenargumenten.
B *Stoorzenders* is een betwistbaar betoog, want de auteur gebruikt geen goede argumenten.
C *Stoorzenders* is een betwistbaar betoog, want de auteur gebruikt geen goede argumenten en weerlegt de tegenargumenten niet afdoende.
D *Stoorzenders* is een redelijk betoog, want de auteur gebruikt goede argumenten, maar weerlegt de tegenargumenten niet afdoende.

Tekst 15
Stoorzenders

[1] In New York en Beieren schijnt een effectief mobieltjesverbod op scholen van kracht te zijn, volgens een ingezondenbrievenschrijver in *NRC Handelsblad*. Dat het verbieden van mobieltjes daar gelukt is, kan ik nauwelijks geloven. Het mobieltje betekent voor veel tieners (en trouwens ook voor het merendeel van de volwassenen) zoveel meer dan alleen een communicatiemiddel met de buitenwereld. Het is namelijk een verlengstuk van het lichaam geworden, iets waarmee de eigenaar zich zo sterk identificeert dat hij er bijna mee samenvalt.
[2] Het is ook niet goed voorstelbaar dat ouders zouden instemmen met een schoolverbod op de aanwezigheid van mobieltjes. Uit oogpunt van bereikbaarheid en veiligheid hechten ouders eraan dat kinderen hun mobieltje bij zich hebben. Kinderen gebruiken het ding immers ook op weg van school naar huis. Bovendien moeten kinderen na school vaak eerst ergens anders heen voor ze terugkeren naar huis.
[3] Mobieltjes in de klas veroorzaken een hoop ellende, concludeerde de Nationale Academie voor Media & Maatschappij na een onderzoek op 120 basis- en middelbare scholen. De concentratie van leerlingen wordt verstoord, de kwaliteit van het onderwijs lijdt eronder en de veiligheid van de schoolpopulatie komt onder druk te staan. Zowel leerlingen als leraren staan bloot aan anonieme digitale pesterijen. Scholen zouden een mediacoach in de arm moeten nemen, die in overleg met een expertgroep van leerlingen harde beleidsafspraken kan maken, zo opperen de onderzoekers.
[4] Natuurlijk klinkt het behoorlijk hopeloos: essentie van de zaak. Het punt van zorg betreft namelijk niet de onontkoombare aanwezigheid van mobieltjes op school, maar het gebruik ervan. Dat die dingen tijdens de les uit moeten staan, althans ‘stil’ in de tas moeten zitten, is zo’n elementaire omgangsvorm dat daar geen mediacoach aan te pas hoeft komen, zou je denken. Voor en na de les, in de pauze, tijdens de vele tussenuren, onder het zelfstandig werken in de mediatheek, desnoods in de kleedkamer van de gymzaal moet iedereen de vrijheid hebben om naar hartenlust te twitteren en Facebook bij te werken.
[6] Maar tijdens een klassikaal lesuur, waarin de leraar probeert de klas als geheel een en ander bij te brengen en waarin leerlingen worden geacht hun aandacht te richten op de te behandelen leerstof, is het domweg onbeschoft om iets anders te doen. Het maakt niet uit of het gaat om nagels lakken, een stripboek lezen of via Twitter een leraar afkraken.
[7] In een kleine, overzichtelijke groep die een gemeenschappelijke taak moet volbrengen, is het een vorm van sabotage als een van de aanwezigen zich onttrekt aan de werkzaamheden teneinde zich op eigen houtje te amuseren. Zelfs als aanwezigen zich grondeloos vervelen, zouden ze de beleefdheid moeten opbrengen om tenminste te doen alsof ze hun aandacht erbij houden.
[8] Een notaris die een testament voorleest aan nabestaanden, gaat ook niet tussendoor sms’en met zijn vrouw. Een tandarts onderbreekt de behandeling van een patiënt niet om een vrolijke tweet rond te sturen. Een pianoleraar maakt

digibete leraren die geen flauw idee hebben wat pingen is, andere leraren die zelf zitten te bellen in de klas, leerlingen die elk incident op school filmen, uploaden en rondtwitteren, en de hele dag door in alle schoolgeledingen een lavastroom van sms'jes, waar iedereen doorheen waadt. Het is niet verwonderlijk dat in de discussie stemmen opgingen om de aanwezigheid van mobieltjes op school eenvoudig te verbieden. Dan zou het afgelopen zijn met het gedonder en kan de corebusiness van onderwijs geven en krijgen worden hervat.
[5] Mensen die voor een verbod zijn, missen de geen filmpjes met zijn smartphone van het genante gepingel van een talentloze leerling. Wie zijn bezigheden serieus neemt, doet zoiets dus niet. Dat geldt ook voor scholieren. Fatsoenlijke leerlingen die hun schoolwerk serieus nemen, gebruiken hun mobieltje niet in de les.
[9] We moeten mobieltjes op school dus niet gaan verbieden. Wel moet men er op een fatsoenlijke manier mee omgaan. Een mobieltje is als een geslachtsorgaan: je hebt het altijd bij je, maar je moet het niet altijd tevoorschijn halen.
Naar: Beatrijs Ritsema, HP/De Tijd, 17 juni 2011
Beatrijs Ritsema is columnist

Ik kan/weet:
3F waar ik op moet letten bij het beoordelen van de aanvaardbaarheid van argumentatie.
3F de argumentatie in (een) betogende tekst(delen) op aanvaardbaarheid beoordelen.

Controle
- Welke argumentatieschema's ken je?
- Welke argumentatiestructuren ken je?
- Welke drogredenen ken je?
- Waarop moet je letten bij het beoordelen van een betoog?